

Konserttiarvio: Ei tullut Åkerblom-oopperaa, mutta tuli upea laulusarja – Ruskin avajaiskonsertissa hieno kantaesitys

Anni Saari

Keskipohjanmaa

To 23.11.2023 klo 14:00

f t ✉ 0

Anu Komsu lauloi solistina Sebastian Hillin teoksessa, Anna-Maria Helsing johti. Kuva: Kevin Åkerlund

Pomp and Poetry. Keski-Pohjanmaan Kamariorkesteri ja Vaasan kaupunginorkesteri, joht. Anna-Maria Helsing. Solistit Anu Komsu, sopraano, Julia Sporsén, sopraano, Christian Svarvar,

viulu sekä Christoffer Sundqvist, klarinetti. Rusk-festivaalin avajaiskonsertti Schauman-salissa 22.11.

Rusk-festivaalin taiteellinen johtaja **Anna-Maria Helsing** kertoi avajaiskonsertin introssa, että hänelle tapahtuman teeman valinta ja soveltaminen on hyvin tärkeää. Avajaiskonsertissa ”kuninkaallinen juhla” -teema kuului suoraan, mutta siinä pohdittiin myös valtaa ja sen kääntöpuolta. Ja kuten Ruskissa yleensä, mukana oli myös kantaesitys.

Siitä on kiittäminen ennen kaikkea **Anu Komsia**. Komsia on uransa aikana tehnyt sävellystilauksillaan merkittävää työtä suomalaisen sävel- ja laulutaiteen hyväksi, ja Sebastian Hilliltä Svenska Kulturfondenin suosiollisella avustuksella tilattu laulusarja *You Are the Earth Beneath You* on sille hienoa jatkoa.

MAINOS - juttu jatkuu mainoksen jälkeen

MAINOS - mainos päättyy

Komsia kertoi konsertti-introssa, että alun perin ideana oli tehdä Maria Åkerblomista inspiroitunut, narsismia käsittelevä ooppera tai oratorio. Se kaatui libretistin ohareihin, mutta Hillin kanssa yhteistyö jatkui ja Hilli löysi suomenruotsalaisen runoilijan Kerstin Söderhomin (1897-1943).

You Are the Earth Beneath You:n tekstit ovat peräisin Söderholmin vuonna 1923 julkaisemasta esikoisrunokokoelmasta.

Sebastian Hillin teos *You Are the Earth Beneath You* kantaesitettiin Pietarsaarella Rusk-festivaalin avajaiskonsertissa 22.11.2023.

Hilli on erittäin taitava sointien rakentaja. Tietty sävel saattaa tulla vaikka fagotista ja jatkua jousille, jolloin kuulokuva muuttuu. Musiikki kimmeltää, kihelmöi, elää koko ajan.

Orkesterien yleissointi oli kirkas, mutta ei terävä, eli teoksen kuunteleminen on todella miellyttävää. Hillin musiikki ei millään lailla täytä stereotypiaa tiukan vakavasta nykymusiikista.

Rytmi on *You Are the Earth Beneath You*:ssa tärkeä elementti. Musiikki svengaa ja pyörii, mutta myös pysähtyy miettimään. Helsingin piti teoksen koko ajan tarkasti näpeissään, mutta ei puristanut siitä eloa pois. Helsingin johtamista on ilo katsoa, se on niin tarkkaa ja silti rentoa.

Söderholmin teksteissä luonto vertautuu ihmisen sisäisiin tapahtumiin. Maa ja taivas ovat ihmisen alla ja yllä, mutta myös sisällä. Maa höyryää, vesi virtaa, tuuli tunkeutuu kehon läpi. Kieli on tavattoman voimakasta, luihin ja ytimiin uppoavaa, ja Hilli on säveltänyt sen musiikiksi.

Esimerkiksi teoksen kolmas osa, *Solskenförmiddag* on upean mahtipontista musiikkia, jonka voisi kuvitella vaikka katastrofielokuvan loppukohtaukseen. Elokuvamusiikin ja jazzin vaikutteet kuuluvatkin teoksen alkupuolella. Viidennessä, nimiosassa, taas on vahvasti amerikkalaista minimalismia. Melkein käy sääliksi puhaltajien sormia toistuvissa kuvioissa. Lopun hiljainen unisono sulkee kehän.

Laulajan osuus on vaativa, ja siihen epäilemättä tarvitaan Anu Komsin kaltainen henkilö, joka pystyy esimerkiksi laulamaan huikean korkealta myös hiljaa. Komsin ääni ei ollut kirkkainta, mitä olen häneltä kuullut, mutta toisaalta Komsin ääni ei ole lavalla esittelemässä taitojaan, vaan tulkitsemassa. Hilli ei ole säveltänyt lauluja, jossa on orkesterisäestys, vaan orkesteriteoksen, jossa sopraano on yksi äänistä. Se tuottaa kokonaisuutena todella kaunista, tunnekylläistä musiikkia.

Minulle teoksesta välittyy vahvasti runojen syntyä 1920-luku jazzeineen ja esoteerisine virtauksineen. Sodan jälkeinen järkytys ihmiskuntaan, suurkaupunkien lumo ja elämän himo. Tunnelmat ulkopuolisuudesta ja seisattuneen kauneuden ulkopuolella vaanivasta vaarasta tuntuvat tässä ajassa enemmän kuin ajankohtaiselta. Upea, upea teos.

Kuva: Kevin Åkerlund

Ruskin konserteissa on usein hyvin eri tyypistä musiikkia, ja niin nytkin. Aluksi soitetut Johan Helmich Romanin *Drottningholmsmusiken*-sarjan osat olivat kuin laimennettua Händeliä. Vasta *Vivace*-osassa orkesteri pääsi oikeuksiinsa.

Anna Clynen *PIVOT*:ssa orkesteri sai sen sijaan soittaa alusta saakka täydellä intensiteetillä. Vauhdikkaaseen teokseen on yhdistetty kelttiläistä kansanmusiikkia ja taidemusiikkia, ja siinä on paljon rytmistä kikkailua. Parhaimmillaan orkesteri kuulosti Näppäreiltä.

Anna-Maria Helsing johtaa paljon isoja orkestereita, ja Sibeliuksen *Belsazarin pidoissa* kuulikin hienoa orkesterisointia. Sopraano **Julia Sporsén** lauloi Juutalaistytön laulun hyvin. Tätä teosta ohjelmaan valitessa tuskin tiedettiin, miten ajankohtainen se Lähi-idän tilanteen takia jälleen on.

Peteris Vaskin *Lonely Angel* voisi antaa samaa ajattelemisen aihetta ja myös lohtua. Harmi vain, että viulisti **Christian Svarfvar** soitteli sen läpi selvästi ymmärtämättä teoksen sisintä tai edes fraasien suuntaa. Kun orkesteristakaan ei tehoja löytynyt, teos jäi laimeaksi.

Christoffer Sundqvist taituroi **Sebastian Fagerlundin** klarinettikonsertton solistina. Kuva: **Kevin Åkerlund**

Onneksi viimeisenä kuultiin Sebastian Fagerlundin *Klarinettikonserton* loppu. **Christoffer Sundqvist**, jolle konsertto on sävelletty, on varmasti yksi ilmaisuvoimaisimmista muusikoista koko maassa, ja hän soitti nytkin virtuoottisen taitavasti. Fagerlund on kertonut halunneensa teokseen samanlaista energiaa ja sointimassaa kuin säveltämisen aikaan kuulemassaan Rammstein-yhtyeen musiikissa, ja niitä siinä onkin. Kyllä nimittäin lähti. Kahden orkesterin yhteissoinnin edut tulivat viimeistään nyt selväksi.

Ruskin avajaiskonsertissa katsomo oli täynnä, ja lauantai-illan päätöskonsertti on jo hyvissä ajoin loppuunmyyty. Myös perjantai-illan toinen konsertti oli tätä kirjoittaessa lähes täynnä. 10-vuotisjuhla festivaali antaa ilmeisen hyvän lähdön festivaalin jatkoon.